

ABONAMENTUL
 Pe an an . . . . . 24 Cor.
 Pe jumătate an . . . . . 12 "
 Pe 1 lună . . . . . 2 "
 Real de Duminică pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.
 Pentru România și străinătate nr. de
 zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Deal Ferenț-utca nr. 20.

—
 INSERTIUNILE se primesc la admi-
 nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

—
 Telefon pentru oraș și comitat 502

Dezastrul dela Caransebeș.

La Caransebeș ne-a lovit un mare dezastru național. Comunitatea de avere a grănicerilor a aprobat înființarea liceului unguresc cu bani românești. Ei au primit toate condițiile umilitoare și rușinoase, cari ne batjocoresc în mod cinic ființa și drepturile noastre naționale. Grănicerii români au dreptul înscris în lege de a înființa școli românești și îl cedează statului — cu condiția de a le face ungurești. Ei dau banii lor pentru noul liceu și nu dobândesc nici măcar favoruri pentru copiii lor.

Intrebăm, ce fel de drepturi le mai rămân? Nu-i acesta un contract absolut unilateral care încuviințează uneia din părți numai drepturi și favoruri și încarcă părții celeilalte numai îndatoriri?

Dar mai mult chiar, copiii grănicerilor nu se vor bucura nici măcar de drepturi și avantajii egale cu copiii străini. Copiii străinilor, bunăoară ai jidanilor crâșmari și negustori de prin satele românești vor avea avantajul de a învăța în limba lor maternă și vor avea toate simpatiile corpului de profesori pentru meritul de a fi patrioți prin naștere, pe câtă vreme copiii românilor vor avea totdeauna inferioritatea firească în care te pune necunoștința deplină a unei limbi străine și vor avea totdeauna păcatul neiertat de a fi valahi.

Evident, deci, că grănicerii cari își dau banii câștigați nu prin sudoare, ci prin sânge, să primească drepturi mai puține decât străinii cari nu contribuiesc cu nimica la fondul noii școale.

Nu este acesta oare semnul supremei demoralizări naționale? În vreme-ce tot re-

stul neamului nostru din țara aceasta sârbează o înviere, o primăvară națională, în Caransebeș nu stăm numai pe loc ci facem repezi pași spre decădere. Acesta este fără îndoială un mare dezastru național. El este prea mare decât să se poată compensa chiar și prin izbânzile dobândite, timp de un an și un sfert în cameră. Succesele acestea vor trece și să vor uita, dar rușinea cea mare a unui liceu unguresc în cetatea lui Doda va da an de an, fără încetare absolvenți cari vor fi români cu gura, și unguri prin limba, prin toată gândirea și cultura lor. În fiecare an vor părăsi băncile acestei școli câte 10—20—30 de tineri români hibrizi prin toată cultura lor și vor grăbi procesul de maghiarizare prin cultură a intelectualilor nostri. Bănatul este plin de astfel de fizionomii sufletești pocite. Liceul românesc din Caransebeș era chemat să săvârșească această operă de curățire și romanizare și iată-l că menirea lui va fi tocmai contrară.

Cele două școale, școala primară și secundară românească au fost până acuma puternica noastră armă de apărare împotriva deznaționalizării. Legea lui Apponyi ne va smulge în scurtă vreme școala primară. Ne mai rămân liceele românești pentru formarea unei clase culte românești nu numai prin sentimente ci și prin limbă. La Caransebeș am fi avut dreptul de a ne crea o nouă meterează a limbii și culturii românești. Ea ar fi răspândit într'un ținut atât de întins și de bogat ca Bănatul nouă viață și putere românească, dar ea va fi o fortăreață a străinismului, creată de noi înșine, de bunăvoia noastră și fără nici o împotrivire.

Cine-s vinovații? Niciodată un dezastru,

o catastrofă atât de mare nu poate fi vina unei singure sau a câtorva persoane. Ea este totdeauna expresia, oglinda unei stări întregi de lucruri și vina este mai înainte de toate a totalității. Se pare că o decădere, o demoralizare adâncă a intrat în sufletul Carașului întreg. Caransebeșul este bolnav și un organism bolnav totdeauna este mai accesibil unei infecții și el sucombă mai ușor microbilor decât un corp sănătos. Dacă românismul din acele părți eră sănătos, de bunăseamă el ar fi răspins niște microbi atât de primejdioși ca pe un Burdea și tovarășii săi. El i-a primit căci a fost bolnav și aceștia l-au îmbolnăvit și mai mult până în faza de astăzi.

Căci, firește, nu vrem să descărcăm pe actualii »șefi« ai graniței de partea lor de vină. Sub conducători buni și sănătoși moralicește, corpul bolnav al Carașului s'ar fi întors la vechea stare de vigoare, sănătate și înflorire națională. Burdea însă nu putea decât să-l coboare și mai jos pe scara decăderii pe care pornise.

Cu ce față se va mai arăta Burdea nu între românii buni ci între ai săi?

Aderenții și admiratorii lui vor mai continua să crează în atotputernicia fostului casap? Se vor fi convins ei oare, că oportunismul, slujirea guvernului nu este numai nedemn, dar și nefolositor și nepractic? Drepturile politice în general nu pot fi câștigate prin protecție, prin oportunism, ci numai și numai prin luptă.

Și atunci toți vor trebui să se întoarcă în tabăra luptei, în tabăra națională, părăsind pe trădători, pe mișei și pe paraziții politici.

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Fatalitate.

Vocea ei dulce avea modulări suave, avea tremurul unui ușor suspin ce se stingea în durere. Avea o voce mângăitoare, o voce de sopran tineră, simpatcă dar în care s'auzeau, din când în când, imperfecțiunile și teama acelora ce pentru prima dată, se prezintau în fața publicului. Partea inteligentă însă a publicului adunat în marele teatru, scuză acele mici defecte, și prețuia justa valoare a tinerei artiste. Ușorul murmur de aprobare ce se ridica din când în când lasă să se întrevadă aplauzele călduroase, cu cari va fi răsplătită artista la sfârșitul doinei.

Era gentilă tânără artistă, avea frumusețea cea puternică și maiestoasă, căreia lumina salei adaugă încă mai mult farmec. Din întreaga ei persoană elegantă, deși cam slabă se răspândea un suflu de poezie și fața ei, de un oval ideal, care se voala uneori de o tristete ascunsă, dispărea în fața expresiunii strălucitoare a marilor ei ochi negri și adânci ca marea ce atunci aveau stranii reflexe. Părul ei blond auriu, inelat, înconjura o frunte albă și mare, pe care părul rebel o mângăia cu șuvițele lăsate ici și colo de fantazie.

Artista nu era tipul personificat al femeii frumoase, dar cea față palidă și tristă se armoniza perfect cu expresiunea privirii și a doinei ce ea o cânta cu atâta drag!

Orchestra cânta încet, încet și acum s'auzea numai vocea cântând refrenul; era o tăcere în sală de par'că îi era teamă a face chiar cea mai mică mișcare. În acest timp, fără șgomot se des-

chise ușa unei loji, ce rămăsese goală până atunci; în fund, în semiobscuritatea aceea se zărea confus, conturul unui corp frumos și fața unei tinere femei, care un moment în urmă, s'aseză superbă în fotoliul ei, fixând cu ochii strălucitori aceea lume din sală; în picioare, la spațele ei, palid în penumbră era un tinăr, care nu se îngrija de loc a privi pe scenă, ci mereu s'apleca spre frumoasă tovarășă, pentru a-i șopti ceva, doritor par'că de a resspira parfumul pătrunzător ce ea îl răspândea.

Artista reîncepuse doina în emoțiunea generală și cântă atât de dulce... atât de multă pasiune puneă în cuvinte, încât ea se transfigurase acum cu totul... în ea, trăia acum adevărata artă... ajunsese aproape de sfârșit, când deodată ochii ei ca atrași de un magnet, priveau în loja unde erau femeia cea frumoasă și tinărul cel palid... ochii ei întâlneau întâiu privirea rătăcită, speriată a lui... apoi ochii mândri ai femeii.

Sguduită se retrase spre culise, cu fața mai palidă ca a unui cadavru, cu mâinile ce și-le apăsă pe inimă, și sfârșitul duios... nespuse de dulce al doinei se sfârși deodată într'o oribilă stonatură și într'un suspin nespuse de dureros.

La aplauzele publicului înmărmurit, urmă o tăcere adâncă, apăsătoare... ce anunță furtuna... și deodată de sus din galerie s'auzi un șuerat lung neîndurat, plin de dispreț și batjocură... pentru sărmana artistă.

Olga Sutescu, care cu puține ore înainte emoționată și fericită gustă triumful său, înaintea publicului entuziasmat, era acum întinsă în patul unui hotel, într'o complectă părăsire a ființei

sale întregi, cu capul adâncit în perine și față palidă, părea aproape moartă, dacă întreaga ei energie nu ar fi fost concentrată în privirea ochilor, în acei ochi negri ce străluceau acum de friguri.

Își făcea o milă nespuse, cea stare de durere multă, ce nu avea suspine, n'avea lacrimi, și care sub o aparență de liniște mincinoasă, trebuia să fie nemărginit de mare și de adâncă.

Și în această stare, amintiri depărtate cuprindeau pe tinăra artistă, ducându-o spre trecut, ea cedă fără împotrivire, simțind par'că o stranie voluptate, în a-și tortură gândurile, în a-și sfâșia sufletul cu amintirile fericirii pierdute.

Revedea ca într'un vis orașelul în care se născuse la poalele munților, revedea căsuța lor modestă, ascunsă toată între pomi, — revedea apoi alături de a lor, o altă casă de aparență bogată, cu o fereastră pusă în fața camerei ei de copilă n'auzea o voce gravă și totodată dulce, ce cântă acompaniat cu chitara. — Revedea grădina ce pentru ea fusese sanctuarul tainicei iubiri eare era plin de umbră și mister în nopțile de lună plină, când ea, neștiutoare de ce era viața, fugea la el, încrezătoare și plină de iubire. Și se lăsa pradă aceluia amor fără a se mai gândi la nime... oh, cât era de frumoasă viața atunci! Cum era iubită în acele timpuri!

Și deodată printr'o repede reacțiune a gândului, amintiri cu mult mai recente i-se înfățișară — din nou zări acum pe iubitul tot palid și frumos ca odinioară, care căuta ca un laș să se ascundă în penumbra lojei și pe rivala ei, superb de frumoasă, și mai fermecătoare chiar

Demoralizare națională. Acuma, târziu în urmă, ni-se raportează ce rușinoasă demoralizare națională, a fost la alegerea întâmplată luna trecută în Ghernesig.

Românii în frunte cu preoții și învățătorii au făcut târg din voturile lor, terfelind în chipul cel mai ticălos onoarea națională. Rușinoasă a fost îndeosebi purtarea preoțimei, care a fost insultată, bătută și scuipată.

Preotul Scridon din Sierbariu a fost lovit cu o piatră în cap, preotul Crainic din Urișul-de-jos a fost asemenea bătut. »Popa Toader din Sân-Mihaiu — ne scrie prietenul — purta un steag unguresc într'o rudă lungă, jucându-l voios în aier. A fost și el însă melițat. Preotul Iuliu Grama, nu s'a rușinat să arboreze stindardul pa casa parohială«.

Așa s'au purtat conducătorii poporului în Ghernesig și ne putem închipui ce purtare a avut și poporul.

Denunțăm publicului faptele acestea rușinoase și acum în urmă când luăm cunoștință despre ele, pentru că așa credem că este totuși o mare ticăloșie, să se mai sevărească și azi astfel de fapte.

Un mic capitol dintr'un mare registru. Din marele registru al prigonirilor naționale din Ungaria, iată un mic dar încărcat capitol: În anul 1907 (va să zică într'o jumătate de an) suma prigonirilor împotriva slovacilor este aceasta: Aproape 25 de ani închisoare, parte de stat, parte ordinară, 12.000 (douăsprezece mii) de coroane amende și aproape 400 de persoane acuzate sau condamnate. (După revista »Slovensky Obzor«).

Di Seton Watson un cunoscut publicist englez corespondentul răspânditei reviste săptămânale engleze »The Spectator« din Londra și și-a publicat acum sunt 2 săptămâni în revista aceasta impresiile culese cu prilejul unei călătorii între slovaci. Articolul descrie suferințele poporului slavac și arată lumii engleze pe stăpânii noștri așa cum sunt nu asupriți, ci asupritori. Di Watson a lămurit mult prin scrierile sale opi-

nia publică engleză asupra situației adevărate a naționalităților în Ungaria. Dintre studiile sale amintim articolul »Ungaria la răspântie« reprodus astă-toamnă în ziarul nostru și un studiu mai lung pe care l-a publicat în volum sub pseudonimul »Scotus Viator.«

Croații și unгурii.

Și-au aprins unгурii paie în cap cu chestia croată. Dacă ei au sperat, că rezistența croaților va fi zdrobită prin ajurnarea camerei croate, s'au înșelat amar. Îndârjirea croaților crește pe zi ce merge. Deputații coaliției croate au rămas, deși dieta croată a fost ajurnată, împreună în Agram și țin consfătuiri permanente. S'a discutat și primit deja planul, ca croații se facă o nouă obstrucție în camera ungară și să împiedece mersul regulat al treburilor statului prin respingerea indemnității. Guvernul îngrijorat, ca țara să nu ajungă într'un nou »ex-lex« face deja planul cum să împiedice noua obstrucție croată.

Spiritele în Croația s'au mai potolit, dar rezistența continuă. Palatul banului e bine păzit, noui turburări de stradă nu s'au mai întâmplat. E de remarcat însă — și e sigur un lucru periculos pentru unгурi — că deputații croați din Ungaria voesc să țină o consfătuire cu deputații croați dalmațieni din reichsratul austriac, în Agram.

Culmea prostiei.

În Agram un unгур a fost împuns cu pumnalul, fiindcă a comis prostia de a vorbi ostentativ ungurește pe stradă. Faptul acesta i-a scos din sărite pe șoviniști. În cameră discutau în gură mare, »indignați,« întâmplarea aceasta. Unul dintre matadori, deputatul Muzsa György declară în fața mai multor deputați unгурi:

— »Declar pe cuvântul meu de onoare, că de câteori i-se va întâmpla ceva unui unгур din partea croaților, voi pălmu pe câte un croat. Fiindcă în Agram un unгур a fost împuns cu pumnalul, eu voiu pălmu

pe deputatul croat Francisc Supilo. Declar acestea sărbătorește pe cuvântul meu de onoare.«

Deputații aprobau ideea aceasta. Vestitul guraliv Nagy György se însufleți așa de tare, încât se obligă și el de-a împărți pălmi croaților. El declară:

— »Eu din parte-mi voiu pălmu pe Dușan Popovici. Declar și eu aceasta pe cuvântul meu de onoare. În general, de câte ori va fi vătămat un unгур în Croația din partea croaților, atâtea pălmi voiu da deputaților croați«.

Iată culmea bătăraniei și a prostiei! Par'că deputații unгурi nu ar fi oameni în toată firea, ci sau nebuni, sau mai necoți decât niște copii necrescuți.

Croații se sfătuesc.

Coaliția deputaților croați ține mereu ședințe, în cari se discută atitudinea croaților în viitor. Ieri înainte de ameazi coaliția a ținut iarăș ședință. S'a hotărît, ca deputații croați să rămână și pe mai departe laolaltă. Șeful croat Supilo a cetit declarația, pe care a voit s'o cetească în camera croată. S'au acceptat cu unanimitate cele zise de Supilo și s'au luat hotăriri referitor la ținuta croaților în viitor.

Noua obstrucție. Planul guvernului.

Deputații croați au de gând să facă la toamnă o nouă obstrucție și să împiedece votarea indemnității. Aceasta ar aduce mari încurcături pentru guvern. Președintele camerei Justh a făcut — după cum se anunță din Budapesta — guvernului propunerea, să ceară cât mai curând o indemnitate de două luni, aceasta să se discute și dea repede, ca croații să nu poată obstrua indemnitatea. Planul acesta a plăcut mult deputaților unгурi.

Situația în Croația.

Spiritele în Croația s'au mai domolit. Se anunță din Agram, că în ultimele două zile nu s'au întâmplat noi demonstrații contra unгурilor. Dar nici poliția din Agram nu a luat măsuri mai aspre pentru a împiedeca

sub reflexele luminei electrice din saia teatrului.

Oh, renumele ei de artistă, cum perise acum! Sărmane speranțe ce îndeșert ați mângăiat un suflet îndurerat, de ce ați perit acum? Și acel om, acel laș, care fugea ca speriat de un sceptor dinaintea trecutului, de ce trebuie să vie tocmai în aceea seară? Oh, fatalitate, fatalitate de ce ești atât de fără milă cu ființele ce sufer? Nu era destul că acel bărbat mizerabil îi luase întreaga-i vieță — trebuia să-i ia și gloria, pentru a ucide în ea pe artista »dupăce fără milă sdrobise sufletul ei de femeie«.

Așadar fatalitatea o urmărea ori-unde și pentru a se subtrage acelui destin implacabil nu era decât un mijloc: moartea.

Da, eă moară, să fie rece, insensibilă lângă mama ei. În micul și frumosul cimiter al orașelului natal, — acolo sub umbra salcâmlor și teilor în floare își va găsi ea alinarea suferințelor!

Un dumeros suspin o lovî drept în inimă. Se scutură și privi în juru-i și cu milă zări alături de ea, pe tatăl ei, chinuit de durere!

Și ea, ea avusese curajul a se gândi la moarte, când acel bătrân avea nevoie de ea!?

Se ridică deodată ca împinsă de un resort, sublimă în iubirea de fiică, pe care durerea ei o făcuse o clipă să adoarmă, sublimă în strigătul dumeros al inimei ce-și revine în fire șoptindu-i dulce:

— Tată iartă-mă! Apoi strânse pe bătrânul albit de durere cu drag la pieptul ei, sărutându-l

cu respect și ștergându-i lacrimile ce șiroaie curgeau din ochi.

— Iartă-mă scumpe tată, o clipă n'am știut ce fac... dar, acum, acum vreau să trăiesc și să uit, și prin noi triumfuri să fac să se uite nesuccesul meu de astăseară. Ne vom duce departe, unde el nu va fi, și vom fi noi doi, să ne ajutăm și să ne mângăiem în spinoasa cale a vieții! Vreau să gust vieța, vreau gloria pentru mine și tine.

O iubire nenorocită mi-a zdrobit inima, acum iubirea ta și arta, vor fi ultimele și supreme speranțe, ce o vor ridica și mângăia; punând din nou în suflet impulsioni, simțiri, entuziasme, și acești ochi de acum înainte nu vor mai vărsa nici o lacrimă, aceste buze ce s'au învățat a avea un suris trist, se vor obișnui din nou a suride cum surideam colo, ca copilă, în căsuța noastră. Da, voiu iubi încă vieța ce tu mi-ai dat-o, vom merge departe, unde el nici odată nu va veni, și vom fi veșnic împreună, pânăce moartea ne va despărți.

Bătrânul ei tată plângea în tăcere cu fața ascunsă în pieptul sărmanei sale fiice.

Suspinele dureroase ce o făceau să tresară toată, îi produceau o suferință adâncă în inima-i de tată, și cu mâna tremurătoare, caută să mângăie capul nefericitei, ca pentru a o binecuvânta.

O trăsură luxoasă, dusă de doi cai frumoși, mergea în fugă spre gară, ducând în ea perechea fericită, ce puține ore înainte apăruse la teatru în loje, perechea fericită ce-și urmă călătoria de nuntă. Se opriseră așa din curiozitate în acel

oraș și acum se grăbeau a ajunge la ținta călătoriei, la moșia soțului.

Ca de obicei, soțul eră melancolic, distrat, aproape chiar turburat. Idei confuze i-se perindau înainte, se gândea la concertul din acea seară, la tinăra artistă, înlinsă poate acum pe un pat de durere, la aceea femeie, pentru care simțise o pasiune trecătoare, la aceea femeie ce neștiutoare de ce eră vieța, îl iubise cu sinceritate până la idolatrie chiar. Se gândea la căsuța ce-l atrăgea odată și mii de amintiri poetice și scumpe îl făceau acum a uita de sineși, și acum părăsind acel oraș, simțea o dorință străină de a rămâne, de aafia... simțea o remușcare în suflet pentru aceea ființă, pentru aceea victimă a iubirei, și se simțea slab, fără de voință, laș, în fața femeii ce acum îl blăstăma... și un suspin ieși fără de voe din pieptul său. Soția lui care-i spiona toate mișcările, toate privirile, care eră o ființă ambițioasă și cocheta la culme, și care sub masca aparentă a unei iubiri arzătoare, obțineă dela el tot ceace doriă, aveă să fie de acum înainte pedeapsa sa, și atunci privindu-o și făcând comparație dintre cele două, suspină din nou.

— De ce ești trist iubite! — și două brațe moi și catifelate îi înconjură gâtul, pe când buzele-i roșii ca sângele, căutară pe ale lui, un parfum pătrunzător îl învălu... și el începă a săruta cu nesaț pe aceea ființă frumoasă, pe când amintirile fugeau departe... departe...

În acest timp în toate localurile publice, în saloanele orașului se comenta faptul de aseară și se comentă în mii de feluri, unele răutăcioase, alte indulgente, — dar toate false. — Cine oare

atrocități împotriva ungarilor sau a pedepsi pe insultatori. *Intre unguri domnește însă mereu frică* de croați, de când cu rănirea cu pumnalul a unui ungar, care a vorbit pe stradă ungurește.

Se știe că dieta croată a fost în 7 I. c. *ajurnată*. Guvernul croat își scuză acest pas declarând, că a amânat dieta pe un timp nedeterminat, ca până atunci să se mai potolească spiriturile. Ținerea unei diete croate ar fi mărit și mai mult agitația generală.

Se asigură, că peste câteva zile toți deputații Dalmației din Reichsratul austriac se vor întâlni cu deputații croați în Agram și vor ține o mare consfătuire.

Camera.

Un vot contra guvernului.

Primul vot dat contra guvernului și primul caz când guvernul totuși nu trage consecvențele consecvențe ale acestui vot — iată senzația acestei ședințe.

Dar să povestim cazul. Acum patru ani s'a întâmplat că soldații unguri reținuți la armată (din cauza ex-lex-ului) au depus o cunună la statuia lui Kossuth în Seghedin. Cununa a fost înlăturată imediat de o companie de infanterie.

Raportorul **Becsey** propune camerei să ia act de această violare a autonomiei orașului Seghedin și să-și exprime indignarea pentru faptele acestea.

Nagy György, celebrul săcuiu fanfaron propune și mai mult: Camera să ceară ministrului de honvezime să raporteze camerei despre această întâmplare, să dea pe masă toate actele relative la această afacere și camera să nu hotărască decât pe urmă.

Ministrul justiției **Günther**: Revirementul favorabil în politică, ivit dela 1903 încoace mă îndeamnă să vă rog foarte mult să adoptați propunerea făcută de dl rapor-

tor și să cer respingerea propunerii lui Nagy.

La vot, camera adoptă însă propunerea lui Nagy și respinge propunerea comisiei, susținută de ministrul Günther.

În continuarea discuției se dezbate petițiunea duror comitate de a se reincorpora Dalmația la regatul ungar.

Nagy Dezső: Ungaria are dreptul negăduit de a cere reincorporarea Dalmației. Politica ungurească expansivă are interesul de a avea un litoral întins. În contra acestei năzuințe se ridică tot mai mult tendințele pentru reconstruirea Mării-Croații.

În camera austriacă, dalmatinii au și ridicat protest împotriva faptului că Dalmația nu formează împreună cu celelalte provincii croate, un regat croat. Camera ungurească trebuie să protesteze împotriva acestei concepții. (Aplauze).

Ședința se ridică la orele 1 și jum.

Relațiile de drept public între Croația și Ungaria.

Gravul conflict ivit între croați și unguri în urma așa zisei Lex Kossuth aduce pe tapet chestiunea care sunt relațiile de drept istoric și public între Croația și Ungaria; în ce legături de dependență stă cea dintâi cu cea d'a doua?

Dela 1102 încoace Croația a pierdut independența sa istorică și a intrat în uniunea personală cu regii Ungariei, confundându-se Coroana Croației cu cea a Sf. Stefan. După bătălia dela Mohaci, 1526, ambele Coroane au trecut la Coroana habsburgică.

Regatul croat poartă titlul trinitar de Croația, Slavonia și Dalmația. Provincia aceasta n'a aparținut Croației decât în epoca independenței ei depline pe timpul gloriosului ei rege Zvonimir.

În urmă venețienii o cuceriră dela croați și le-a aparținut neîntrerupt până la 1814, când în urma războaielor cu Napoleon I a trecut la Austria. Celelalte părți ale Croației, în decursul vremurilor, s'au alipit tot mai mult de Ungaria, sau mai bine zis s'au grupat în jurul ei.

Cele două țări au mers astfel mână în mână, câtă vreme avură a lupta în contra sistemului

centralizator al guvernului austriac, inaugurat de Iosif II.

Mai târziu, când maghiarii se deșteptară din torporea seculară, și voră să-și facă un stat național unguresc, atunci începură și croații să-și deschiză ochii, și reclamară ca să se alipească de regatul Dalmația împreună cu celelalte țări slavice: Stiria Wentică, Carintia, Craina și Istria. Acest program ultra-naționalist, născocit de poeții croați de pe la 1840, a devenit idealul tinerilor, generațiunii, spre marea ciudă a ungarilor, cari nu voiesc să auză d'o națiune ilirică, nume luat dela vechea provincie romană Ilyria, pe al cărei teritoriu se aflau țările mai sus amintite.

În numele acestui illirism croații reclamă și pe ceilalți locuitori de origine slavă și limitrofi cu ei mediat sau imediat. În special croații cereau în gura mare și pe slovenii din imperiul habsburgic, cu toate că limba acestora e cu totul diferită de cea croată, care e o limbă sârbească.

Limba slavonă e și ea o limbă slavică, dar care se vorbea în Polonia înainte de secolul al V-lea. La sosirea hunilor în Polonia ei au fugit și au căutat azil în munții Alpilor stiriene.

Acolo izolați fiind de consăngeneii lor slavi, și-au păstrat limba lor paleo-slavică nealterată, așa cum se vorbea acum 15 secole.

Cu totul altmintrelea stau lucrurile cu limba celorlalți slavi din vechea Ilyria. Aceștia vorbesc toți una și aceeași limbă, care e comună și cu a herțegovinilor, a bosniacilor, a muntenegrinilor, a sârbilor, scurt a tuturor jugo-slavilor de sud, din Peninsula Balcanică.

Un vis la fel de aur avură la 1848 și ungurii, numai cu diferența că ei voiau să înglobeze illirismul croat în pan-maghiarismul lor. La ambele visuri a pus un capăt crud absolutismul austriac, care le-a nimicit și croaților și ungarilor idealurile lor istorice. Căzuți în aceeași nenorocire, croații și ungurii se împăcară și cu puteri unite luptară în contra tendințelor germanizatoare ale guvernului vienez. La 1861 împăratul le acordă croaților o dietă provincială la Agram. Imediat croații și-au adus aminte de vastul lor program de odinioară, dar care nu s'a realizat decât în proporții foarte modeste, când ungurii obținură la 1867 dualismul cu Austria. Dintre toate popoarele din Ungaria și părțile ei anexe numai croații obținură o autonomie destul de largă; încolo ceilalți, și în special românii, nimic.

Nouile raporturi de drept între croați și unguri s'au aranjat prin articolul de lege 30 din 1868, și care s'a modificat întrucâtva prin articolul 34 din 1873.

În virtutea acestor legi există pentru Ungaria și Croația afaceri comune, dar și autonome pentru Croația.

poate afla dramele ce se întâmplă, din schimbarea a două priviri, din expresiunea unui suris, întoarcerea unei voci, strângerea unei mâni... cine? Ele se întâmplă în tăcere, trec neobservate în mijlocul mulțimei, în mijlocul lumii, pentru a se îngropă în tăcere și umbră, căci nasc și mor în câteva minute și amăresc din nenorocire o întreagă existență — sauucid pentru vecie un suflet prea încrezător, prea simțitor! *Roma.*

POEZII POPORALE.

Culese de *Pavel Mohaciu*, june, *Cicir*.

Rău am visat astă noapte:
Că zăceai mândră pe moarte,
Eu plângeam la capul tău,
Vai, cât îmi părea de rău.
Bată-l crucea vis urît
Cât de mult m'a amărit,
Că eu când m'am deșteptat
Nu credeam că am visat
Că credeam mândruța mea,
Că tu acum îi zăcea
Și când mori tu mândră zău
La ce-amar să trăiesc eu,
Mult mai bine de aș muri.
Mândră cu tine 'ntr'o zi
Ș'apoi mortă să mă îngroape
De tine dragă aproape.

De când eu m'am însurat
Pare-mi că m'am îngrășat,
De m'ar pune în cântar
N'aș trage cât un tințar.

Bată-vă crucea de fete
Că la câte-am tras nădejde
Toate-acum v'ați măritat
Și pe mine m'ați lăsat
Dar și eu m'oi însura
Nu gândiți că stau așa
Că-i lungă țara și lată
Și-o mai fi în ea o fată,
Și mai multe aș afla
Dar una n'o pot uita,
N'o uit astăzi, n'o uit mâine
Nici când pune luf pe mine.

Mândruță cât vei trăi
La frumos nu lăcomi
Că frumosu-i bun de fală
Te sărută și te 'nșală.
Nici un om frumos pe lume
Nu prea are gânduri bune,
Că-ți voește lele bine
Numai cât e lângă tine,
Dacă pleacă 'n altă parte
Doru tău nici când nu l'arde,
Că frumosul te iubește
Când în cale te 'ntâlnește.

Hai mândră cu mine 'n lume
Drumu-i bun putem porni
Lumea-i largă de-a trăi,
Duceni-om pân'om afla
Popă de ne-o cununa,
Și om trăi ca doi iubiți
Fără grije de părinți.

Culese de *Petru P. Mihuția*, înv.

Frunză verde lemn de brad
Te iubesc mândră cu drag
Și când treci pe lângă mine
Inima-mi începe-a plânge.

Mândruțo, fată bărnace,
Ochișorii tăi îmi place
Dar să-mi dai și-o sărutare
Ca să-mi placă și mai tare.

Haid Petriță ca să-ți dau
Gura până când o am,
Că dacă m'oi mărita
Altă gură nu ți-oi da.

Fetele de pela noi
Toate-s cu buzele moi,
Ele stau la sărutat
Ca tenciuța la săpat
Când le 'ncepi a sărută
Nu te mai poți sătura.

Astă-vară la săpat
Șapte fete-au dejerat
Dar eu știu un meșteșig
Toată vara nu mi-e frig,
Cu opinci și cu cojoc
Pe vâtruță lângă foc.

Asta-i mândra, bat-o norii
C'a picat din podul morii
Asta-i mândra, bat-o sfinții
C'a picat de ș'a rupt dinții.

Sunt afaceri comune :

I. Toate acelea ce s'au specificat ca atari pe baza sancțiunii pragmatice precum și în urma legii învoielii cu Austria din 1867.

II. Fixarea cvotei ce se cuvine pentru întreținerea listei civile.

III. Acordarea de recruți și armament.

IV. Contribuțiile și finanțele.

V. Afacerile de bancă și de valută.

VI. Chestiunile referitoare la pașapoarte, industrie, etc.

Dincontră sunt autonome chestiuni pentru Croația următoarele: administrațiunea interioară, învățământul public și justiția. În chestiile autonome pentru Croația, dieta croato-slavonă e forul legislativ. În fruntea administrațiunii țării stă Banul care e numit de împărat, după recomandățiunea ministerului unguresc. Pentru aranjarea chestiunilor ce nu sunt autonome, ci comune ambelor părți e dieta din Agram care trimite pentru dezbaterile lor 40 de deputați în camera ungurescă.

În ministerul unguresc Croația și Slavonia sunt reprezentate prin un ministru special, fără portofoliu. Mai trebuie menționat că din imposibile ce se percep în Croația 44 la sută se întrebuințează pentru administrația autonomă a Croației iar 56 la sută se folosesc pentru casa statului din Budapesta.

Precum croații au fost avantați la 1867/68 cu toate acestea planul ilirismului a stricat amicitia ungaro-croată.

Camera austriacă împotriva Ungariei.

În camera austriacă, ieri la discuția pro-visorului pentru buget mai mulți deputați au atacat cu violență Ungaria.

Deputatul german **Stölzel** declară că partidul german-național ține cu credință la împărăție și tron, iar față de Ungaria toate popoarele Austriei vor trebui să se unească pentru a respinge atacurile venite de acolo.

Adler (socialist). *Penru deslegarea chestiei naționale, se cere o democratizare desăvârșită.* Chestia limbilor trebuie rezolvită în mod practic acordându-se fiecărei națiuni dreptul de-a trăi în limba sa. În privința compromisului, ungurii au interesul de a-l face un compromis desavantajios Austriei, căci atunci coaliția ar scăpa de datoria de-a face reforma electorală. Dacă guvernul au-

striac ar primi acest compromis ar comite un păcat îndoit: împotriva Austriei și împotriva popoarelor Ungariei, prelungind jugul care le apasă actualmente. Dar șleahta ungurească nu-i nici decum mai bună decât cea din Austria. (Aplauze).

Socialiștii austriaci au interesul de a democratiza Ungaria.

Este interesul solidarității care ne leagă de toate popoarele și după care progresul fiecărui popor aduce faloase celorlalte popoare. Numai Ungaria democrată poate fi vecină bună a Austriei democratice. (Aplauze prelungite.) Numai Ungaria democrată va putea face un compromis dănuitor cu Austria democrată. (Aplauze prelungite).

A luat apoi cuvântul deputatul **Biankini**, întâiu croaște pe urmă continuând nemfește. Trece la discutarea evenimentelor din Ungaria. Dacă în Ungaria se respecta forma constituțională, lupta croaților trebuia să aibă un succes. Dar nu înzădar a spus-o Gambetta, că în Ungaria locuiesc șoviniști barbari. Un brutal truc parlamentar s'a făcut violându-se în chip nerușinat constituția. Neaflându-se în Croația un om cinstit care să dea mână de ajutor la acest joc murdar, a fost numit de ban maghiarul Rakodezay (Jos cu el! la croați) o figură de satrap din școala tiranului de odinioară Kluen-Hedervary. În chipul acesta se profanează și scaunul venerabil al banului prin un maghiar. Vorbește apoi despre cunoscutele declarații ale ministrului-președinte Wekerle privitoare la Bosnia.

Bielochlvek: Nu mai pupă el asta!

Sturma: Asta este obrăznicie jidano maghiară!

Biankini: Factorii legislației austriace ar avea datoria să prefundă ca numai în Ungaria ei și în Croația să domnească constituționalismul deplin și efectiv. Guvernul austriac care de ani întregi negociază cu Ungaria asupra unei nouă transacții, să se fi pus pe punctul de vedere, ca și Croația să aibă un cuvânt în aceste negocieri.

Așa stând lucrurile să nu ne mirăm dacă națiunea croată atât de mult jignită și desconsiderată a ajuns la convingerea, că pentru toate suferințele ei vina o poartă nu numai ungurii, ci toți factorii decisivi ai monarhiei, cari tolerează în mod tocil, ca nebuna utopie a imperialismului maghiar să-și permită cele mai absurde experi-

mente asupra Croației. Și popoarele au însă logică a lor și e vai de guvernele cari nu înțeleg ori nu voiesc să o înțeleagă. (Aplauze la croați.)

Din România.

Curtea cu jurați din Ploești. Ni-se scrie: Azi au continuat înaintea curții cu juri dezbaterile procesului țărănilor acuzați în chestia răscoalelor.

Ei au fost apărați în mod strălucit de d-nii avocați Gh. Becescu-Silvan, Eugen P. Theodorini și Petre Șinca.

Comisiunea juraților aducând un verdict negativ, Curtea a achitat pe cei 21 de țărani acuzați.

Publicul a izbucnit în aplauze.

A produs impresie rea faptul, că președintele Curții a dispus arestarea a doi cetățeni, cari au manifestat simpatie pentru achitarea țărănilor.

Din străinătate.

Japonia și Statele-Unite.

Conflictul. Admiralul japonez **Takamoto** a făcut reprezentantului unui ziar american o declarație, care a cauzat indignare în cercurile militare americane. Admiralul japonez a declarat, că în cazul unui războiu Statele-Unite ar sta foarte rău, căci *nu s'ar putea încrede în patriotismul ofițerilor americani.* Ofițerii americani de marină știu să se distingă — continuă admiralul japonez — în sălile de bal și în saloane, dar în războiu nu ar fi destul de tari, căci nu domnește spiritul războinic, care e la japonezi, între ei și nici nu sunt destul de instruiți. — Se înțelege că această declarație făcută de un șef al armatei japoneze a produs o indignare justă în Statele-Unite.

În Statele-Unite înarmarea continuă în mod febril. Secretarul de marină **Metcalf** va pleca încurând pe insula **Hawai**, după cum se zice, pentru a conduce lucrările de *fortificare* a acestei insuli. Admiralitatea americană a făcut mai multe proiecte, cari tind a *mări flota americană.* Deși cercurile oficiale desmint știrile despre apropiata izbucnire a unui războiu, se știe că ambele state se pregătesc *pentru orice eventualitate.* America construiește vapoare noi de războiu.

Rusia.

Reconstruirea flotei. Guvernul rusesc a hotărât să dea anual 31 milioane ruble pentru reconstruirea flotei.

Turburările interne. Din închisoarea din Siberia, **Obdorsk**, au reușit să fugă membrii comitetului revoluționar al muncitorilor, care a condus răscoalele din 1906. Toate eforturile poliției de a prinde pe fugari au rămas fără rezultat. Șeful comitetului, **Krustalew**, a fugit din închisoare deja cu câteva luni înainte de a fugi ceilalți membri.

Guvernul rusesc a luat la o bancă puternică a continentului un împrumut mare. Se crede că acest institut de bani, care a fost în stare să acorde o sumă așa colosală, e *german.*

Din **Varșovia** se telegrafează, că pe când șeful poliției din **Radom** mergea cu trăsura în drum spre **Lublin**, s'a făcut *un atentat cu bomba* în contra lui. Căii și trăsura au fost ruși în bucăți, dar șeful poliției și toată excorta lui au rămas *neatinși.* S'au făcut mai multe arestări.

Culese de **Aron Russu**, Balzești.

Leliță cu ochii mici
Ce mă faci de vin pe-aici?
Eu bădiță nu te fac,
Ci tu vii, că ție-ți plac
Mândruță, cu casa 'n colț
Iubește-mă, de mă poți,
Dacă ba și ba și ba
Să-ți sărut barem gura!

Foaie verde spic de orz
Mândruța cu casa 'n colț
Se ocupă cu negoț.
Eu mă duc să târguesc
Ea se roagă s'o iubesc

Draghe mi-s mândruțile
Ca popii hârțiile,
Dragi mi-s domnișoarele
Ca popii icoanele!

Cine-i tinăr și iubește
La ce foc se spovedește,
Și io-s tinăr și iubesc
Dar eu nu mă spovedesc,
Mă spovedesc la mândra
Când îi sărut gurița!

Frunză verde bat-o bruma,
Mânca pe mândruța ciuma,
Că îi gura ca leguma,
Că ori cât o-aș săruta
Tot nu mă pot sătura,
Ca de vin dulce toamna
Și de somn primăvara,
Când e micuță noaptea

Gura mândrei dintr'o seară
N'o pot uita într'o vară
Gura mândrei dintr'o zi,
N'o pot uita cât oi fi
Frunză verde ca nalba
Rea legumă-i dragostea
Cine prinde-a o gustă
N'are cap de-a o lăsa.
Și eu încă o am gustat
Și de mândra mi-e bănat.

Frunză verde în codru des,
Toată lumea și-a ales
Ce-a fost verde și frumos,
Ce-a fost bun și dragostos,
Dar eu încă mi-am ales
Ce-i mai frumos în Bulzești
Trei fire de neghinuță
Și-o nevastă subțiruță.

Nevăstuță, subțiruță
Țucu-ți ochii și guriță
Pentru fața ta de spume
Imi las țara, merg în lume,
Las în brazdă șase boi
Nu-s mai scumpi ca ochii tăi,
Căci pe ochii tăi cei doi
Aș da plug cu șase boi
Aș da lumea și țara.
Pentru tine mândra mea
Mândruță buzele tale
Mult aș da să fie-a mele.
Mândruță ochii tăi
Mult aș da să fie-ai mei.

SOCIALE.

Tărâtimea noastră.

Era în vara anului 1905, deci nici doi ani înainte de răscoala țărănească din România, când vorbind cu directorul unui ziar din România despre țărâtimea română în general, făceam comparație între țărâtimea noastră din țară și cea din Transilvania.

»La voi«, îmi zise directorul ziarului, »țărâtimea stă cu mult mai bine decât aci în țară. E mult mai bogată, mai cultă și e condusă de preoți și învățători buni. Gândește numai la țărâtimea chipeși din comitatul vostru, al Aradului; ce țărâtime frumoasă aveți și în Bănat, în jurul Sibiului.«

I-am dat dreptate. Intr'adevăr: făcând o comparație între țărâtimea noastră și între cei din România, un stat liber, național, unde țărâtimea, temelia, pe care se razimă întreaga țară, ar trebui să fie pe o treaptă cu mult mai înaltă, vom afla, că în privința aceasta noi suntem superiori fraților noștri din regat. Afară de unele ținuturi ca: Bihorul, unele părți din Ardeal și Maramurăș țărâtimea noastră stă în privința materială și culturală în general destul de bine. Și dacă nici nu putem ajunge nivelul, pe care stă țărâtimea altor popoare culte, ne putem mângâia că în luptele noastre vom avea un sprijin sigur în țărâtimea noastră, al cărei fond moral e foarte bun.

Alegerile au dovedit, că țărânul nostru să știe însufleși pentru neam, că dacă va avea o școală politică și va fi îndestul menajat, — nu ni-l va mai putea lura nici un partid unguresc. De abia de câțiva ani, de când am părăsit pasivitatea, țărâtimea noastră s'a deșteptat și se deșteaptă mereu. Alegerile, adunările populare și cele de protestare în contra proiectului Apponyi au deschis țărânului nostru ochii și i-a redat vigoarea și conștiința drepturilor sale.

Acum doar Maramurășul e încă aproape neatinș de mișcarea politică de regenerare. Avem comitate, în cari țărâtimea și-a făcut datoria, cum nu puteam aștepta mai bine. Amintesc d. ex. numai țărâtimea cercurilor Săliștei și Sebeșului-săsesc, unde nici un singur țaran român nu și-a dat votul candidatului străin. Și în comitatele Arad, Caraș-Severin, Alba-de-jos avem un popor, care la alegeri s'a purtat brav. Aceste trei comitate singure au dat în 1906 unsprezece mandate naționale din 15, câte au fost în total; și adică: com. Arad 4, Severin 5, Alba-inferioară 2. Cât privește ținuta țărâtimei noastre în politică, putem, — cu puține excepții, unde iarăși nu țărâtimea, ci mai mult inteligența poartă vina, — să fim absolut mulțumiți cu ea. Cu cât lupta pentru drepturile noastre și contra șovinismului maghiar se întindește, cu atât se va ofeli și poporul nostru în luptă și cu atât va deveni mai rezistent ori-cărei tentații de-al înstrăina de conducătorii lui firești și de idealurile noastre naționale.

Noi când vorbim de »popor« înțelegem așa zicând numai țărâtimea și nu ne putem închipui poporul nostru transilvănean fără țărâtime. Scăparea noastră, existența noastră națională se bazează pe ea, căci suntem un popor agricultor. Când am pierdut țărâtimea, suntem și noi pierduți. Pentru aceea trebuie să ne silim a încuraja țărânul nostru în tot chipul, a ridică bunăstarea lui materială și culturală. Preoții și învățătorii trebuie să-l îndemne spre bine, advocații și băncile să grijească ca pământul lui să rămână neștirbit și averea lui să crească. Dacă vom face-o aceasta, atunci țărânul va ține mai mult la conducătorii lui decât chiar până acum și vom avea totodată o țărâtime puternică și sănătoasă, care va fi cel mai de frunte factor în lupta noastră națională.

Mir. R.

Felurimi.

Discursurile împăratului Wilhelm II. Împăratul Wilhelm II al Germaniei e vestit prin discursurile sale. La orice ocazie: împăratul ridică păharul, se pune în pozitură grozavă și trage-i un discurs, de să se prăpădească lumea. Un statistician german, care, se vede, se interesează despre ce vorbește domnul său, și-a dat osteneala să facă statistica discursurilor lui Wilhelm II. Astfel până în anul 1901 numai împăratul a ținut dela urcarea lui pe tron (1888) nu

mai puțin decât 916 discursuri (!) De douăzeci și două de ori a ținut vorbiri în limba franceză, la primiri de oaspeți princieri, ori fiind el însuși în vizită pe la curțile domnitoare, de optsprezece ori în limba engleză, de trei ori în limba rusească și de 873 de ori în limba germană. — Par'că ar fi Apponyi al nostru...

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Iulie n. 1907.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, ss. ap. Petru și Pavel, numărul proxim al ziarului nostru va apărea Sâmbătă la orele obișnuite.

— **Impăratul Wilhelm** al Germaniei își însoară băieții. După ce și-a însurat pe cei doi băieți mai mari, Friedrich și Eitel Fritz, acum vrea să-și însoare și pe al treilea băiat, Adalbert, care n'a împlinit încă 20 ani. Se anunță din Copenhaga, că vizita împăratului Wilhelm II în Dania stă în legătură cu căsătoria apropiată a prințului Adalbert cu o princesă daneză.

— **Principele Bulgariei în Ungaria.** Principele Ferdinand al Bulgariei, petrece acum în vilegiatură în castelul din Pusztamező, de lângă peștera Dobsina.

— **Noul ambasador austro-ungar în Belgrad.** Noul ambasador austro-ungar Forgách a fost primit ieri în audiență de regele Petru. Seara a fost la Conac un prânz de gală, la care a luat parte curtea sârbească, ambasada austro-ungară și membrii guvernului sârbesc.

— **Scandal în Dietă.** Acum că au plecat naționaliștii și croații, patrioții se încaeră ei între ei. În ședința de ieri a camerei s'a petrecut un edificător scandal între cunoscutul zurbagiu Olay și între șeful stenografilor Fenyvessy Adolf. Olay i-a strigat acestuia, în plină cameră fixându-l cu un gest:

— Ce puturos e ovreul acesta!

— Mi-e mi-ai spus-o aceasta? — întrebă Fenyvessy.

— Ție da, ovreu puturos!

— Așa vorbește un mizerabil — replică Fenyvessy.

Interesantul dialog fu curmat de prezidentul Jusih care deschise ședința.

Motivul certe între cei doi patrioți este, că Olay, care, ținuse alaltăieri un discurs în cameră i-a cerut lui Fenyvessy să publice în Monitor un discurs scris în locul celui rostit și stenografiat, care natural era foarte prost — cece Fenyvessy cu provocare la cazul Vajda, îi refuzase.

— **Vicespan ticălos.** Contra vicespanului comitatului Alba-inferioară Szász József s'a pornit cercetare disciplinară.

— **Conferența de pace.** Membrii conferenței de pace, care se ține la Haga, sunt tot mai mult convinși, că nici Anglia, nici o altă putere nu va face propunerea desarmării sau a micșorării contingentului armatei. Se crede, că și această conferență de pace va aduce, ca celelalte premergătoare, numai deciziuni generale în sens curat platonice.

— **Logodnă.** Tinărul și harnicul învățător din Iteu (Lüki) dl Arseniu Bogățian s'a fidațat cu dsoara Maria Buița, fiica dlui învățător din Satul-Barb.

Felicitările noastre!

— **Timpul s'a mai răcorit.** Pe întreg teritoriul comitatului Arad a căzut o ploaie binefăcătoare, care a mai înecat zădăful cel mare. În unele locuri ploaia a fost împreunată cu furtună.

— **Intrunire.** Meseriașii români din Arad se vor întruni *Duminecă (14 n. l. c.) la orele 11 a. m. în »Casa națională«*, pentru a se consfătuși în chestia înființării unui cor vocal. La această întrunire sunt invitați a participa toți meseriașii, precum și dne și dsoare din loc.

Luăm cu bucurie act despre această știre și sperăm că încercarea aceasta, menită a strânge legăturile dintre clasa de mijloc și elita societății de aici, va avea succesul dorit.

S'auzim de bine!

— **Un dar al Reginei Elisabeta.** Regina României a oferit societății amatorilor de jucării antice din Paris, pentru muzeul în preparație, o operă cu tiragiu foarte restrâns și scrisă de Ea: »Di Hampelmann«. E o poveste fantastică în limbele franceză, engleză, germană și română, împodobită de un mare număr de desene umoristice în culori datorite dlui Lecante de Nouy.

— **Sosirea vaporului »Dacia« în România.** Comisiunea română trimeasă, pentru recepționarea vaporului »Dacia«, la Saint-Nazaire, și-a terminat lucrările. Vaporul a fost definitiv recepționat în urma încercărilor făcute, cari au dat rezultate foarte bune. Pe vas s'a arborat tricolorul românesc. Miercuri vasul a plecat din Saint-Nazaire în spre țară; se va opri la Alger, de unde va luă o provizie de cărbuni și peste 10 zile va ancoră în portul Constanța.

— **Logodnă princiară.** În cercuri diplomatice din Berlin se afirmă că călătoria împăratului Wilhelm în Danemarca este în legătură cu o apropiată logodnă. E vorba ca al treilea fiu al împăratului prințul Adalbert să se logodească cu fiica regelui Danemarcei.

— **Numire.** Ziarul oficial al armatei ce apare în Viena publică astăzi o serie de numiri.

Generalul român Grigorovici, comandantul reg. 91 de infanterie a fost numit comandant al brigădei 19 de infanterie.

— **Pânea cea nouă a soldaților.** Ministrul comun de războiu a dat o decisiune, conform căreia în cazarmele noastre se va introduce ca aliment principal o pâne nouă, care va fi mult mai nutritivă ca cea de până acum. Soldatul va primi, ce-i drept, o porție mai mică de pâne ca până acum, numai 700 grame la zi, dar fiind pânea nouă superioară celei vechi, alimentația soldaților va fi mai bună.

— **Tunuri nouă.** În Wienerneustadt, lângă Viena, s'au ținut în prezența ministrului comun de războiu încercările de tir cu nouile tunuri. Probele au avut un rezultat satisfăcător.

Ieri a apărut numele fostului deputat ungar Néssi Pál în »Monitorul oficial« tipărit frumos cu litere groase. Prin această publicație se face lumii cunoscut că fostul deputat este poftit să se înfățișeze în ziua de 21 Sept. la orele 9 a. m. la judecătoria pentru a se debate procesul de cambii în preț de 10.000 de coroane. Dl Néssi știm pozitiv, nu se va înfățișa, nu pentru că inviolabilitatea sa de deputat l-ar apăra, dar fiindcă el se află actualmente în funcție — de chelner în America, unde a emigrat, din această țară îngrată.

Până la expirarea temeiului de prescripție, recomandăm ca locțiitor pe dl Kecskeméti Győző care și-a făcut termenul și s'a întors sănătos din America. În greaua sa menire de »părinte al patriei«, el ar putea să-și utilizeze experiențele adunate în timpul șederii sale în America.

— **Tren jefuit.** Trenul de Köln (în Germania) a fost jefuit într'un mod îndrăzneț. Hoții au pătruns înarmați în vagonul de postă și au furat toate lucrurile de valoare cu destinație pentru Anglia. Nu se știe încă la ce sumă se urcă pagubile.

— **Comisie americană de emigrare în Ungaria.** Proporțiile enorme, cari au luat emigrările în Ungaria a făcut ca înșiși americanii să trimeată o comisie, care să studieze cauzele emigrării extraordinare de mari în Ungaria. Comisia, condusă de ambasadorul Statelor-Unite din Viena, Charles S. Francis, a sosit alaltăieri în Budapesta.

— **Călător slovac mort de foame.** În Budapesta pe strada cea mai pompoasă, Andrassy-út, un călător slovac a căzut leșinat de foame. Dus la spital s'a constatat, că nu mâncase de cinci zile. Sărmanul slovac a venit pe jos din

comit. Turoț la Budapesta. E puțină speranță că va rămâne în viață.

— **Secerători loviți de trăsnet.** În comuna Németszentpéter șase secerători au fost loviți de trăsnet și au murit imediat.

— **Arestarea unui excroc român.** Se scrie din Viena: Poliția a arestat azi un renumit excroc originar român, anume Nicu Preda, care ar fi fiul unui judecător. El a fost surprins în momentul când voia să spargă un saltar. Poliția a stabilit că Nicu Preda a săvârșit diferite furturi la Viena în 1904, a plecat apoi în Franța de unde s'a reîntors în România.

De curând a sosit din nou la Viena unde sub motivul că vrea să vândă o patentă a încercat diferite șantaje, din care parte i-au și reușit.

El a căutat să exploateze Colonia română unde s'a dat drept fiul prefectului din Olt.

— **Contele Nigra ca scriitor.** Ziarele italiene publică amănunte interesante despre decesul contele Nigra, ca scriitor. După ce s'a retras din diplomație, după ce a făcut mari servicii patriei sale, a început să-și scrie *memoriile* și se ocupă foarte mult cu literatura. Contele era foarte ambițios ca scriitor. Într-o scrisoare adresată poetului italian *Panzacchi* se plânge, că literații și criticii italieni nu voesc să-l recunoască de colegul lor, fiindcă a fost timp îndelungat diplomat. Un profesor de literatură îl «laudă» astfel pe Nigra: «D-Ta, conte, scrii ca un profesor». Contele se bucură și de acest mic compliment.

— **Manevrele soldaților al corpului 12 de armată.** Exercițiile militare în batalion durează inclusive până în 26 Iulie, exercițiile de regiment dela 4 August până în 22 August, în brigadă dela 23—27 August, în diviziune dela 28 August până la 4 Septembrie, în corp dela 5—7 Septembrie st. n. La exercițiile în corp participă și diviziunea honvezilor. Regimentul de infanterie 2 este concentrat din 5—22 August până în 4 Septembrie în Mercurea. Regimentul Nr. 50 este concentrat din 5—27 August în Sibiiu și din 28 August până în 4 Septembrie în Mercurea. Exercițiile în corp se țin pe teritoriul Mercurea-Ocna-Sibiului.

— **Carte didactică aprobată.** Cu decisiul ven. consistor aradan dela 7/20 Iunie a. c. Nr. 2990 s'a aprobat Abcдарul ilustrat al dlui Iuliu Vuia, scris pe baza metodei cuvintelor normale. Manualul se capătă la Tipografia diecezană în Arad, Batthyányi u. 2, cu 40 fil. ex.

— **Convocare.** Adunarea cercuală ordinară a desp. X Brad al «Asociațiunii» se va ține în Brad — în sala de gimnastică a gimnaziului român — la 8/21 Iulie a. c. la 3 ore d. m.

Obiectele: 1. Deschiderea adunării, 2. Rapoartele comitetului, cassarului și bibliotecarului pro 1906/7. 3. Alegerea comisiunilor pentru censurarea rapoartelor. 4. Alegerea unei comisiuni pentru acvirea de membri și încasarea de taxe. 5. Prelegeri populare. 6. Rapoartele comisiunilor. 7. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală a «Asociațiunii». 8. Inchiderea adunării. *Brad*, la 28 Iunie 1907. *Dr. P. Oprișă m. p.* dir. desp. *A. Dămian m. p.*, notar.

— **Un cerșitor.** În iarna trecută a încetat din viață în Budapesta cunoscutul «preot cerșitor» dr. Francisc Gestich.

El a lăsat o avere de 377.656 coroane și 56 fileri, din cari a treia parte 126.918 cor. 85 fil. revine rudeniilor, două treimi o primește arhiepiscopia din Strigoniu, care va întrebuința banii pentru ajutorarea școalelor.

— **Mulțumită publică.** Cu ocaziunea excursiunii făcute, Duminică în 7 Iulie st. n. a. c. în Abrud, de fanfara «Reuniunii române de cântări și muzică din Câmpeni» au binevoit a contribui următorii: T. Faur, dr. David, S. David, Ioan Simu, dr. Alexandru Borzia, toți din Abrud, câte 5 cor., Iosif Comboș, din Abrudsat, 10 cor. Ludovic Mesaroș din Abrud, 6 cor., Tomuș, N. Ciura, Radu, N. N., N. N. din Abrud câte 2 cor., în total 51 cor. care sumă s'au întrebuințat pentru alimentarea fondului «Reuniunii române de cântări și muzică din Câmpeni».

Primească și pe această cale P. T. domni marinoși cele mai călduroase mulțumite pentru viul interes ce l-au arătat și de astădată față de Reuniunea noastră. *Câmpeni*, 8 Iulie 1907. G. M. Corcheș, preș., Teodor Orlea, secret.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de «Boul roșu» a sosit teatrul electric alui *Winkler*. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Tablouri liniștite, asupra ochilor au un efect plăcut.

Curentul electric e condus de mașinărie proprie cu aburi care are o putere de 20 de cai.

Reprezentații zilnice, cu cel mai mic preț de familie.

Programul pentru 12 și 13 Iulie, Vineri și Sâmbătă. 1. Foarte fierbinte. 2. Petrecere cu barce lunecătoare. (După natură). 3. O artistă seducătoare (Iluzie). 4. Grupa «Omers» ca tâlhari. (De răs) 5. Porumbița zină (Foarte frumos colorat). 6. Munți văzuți cu telescopul (Istructiv). 7. Fata modistă (Comic). 8. Nenorocirea pescarilor (Tragedie). 9. Situație îngrozitoare (Dramă). 10. Hoț de giuvaericele păcălit (Comic).

Deși acuma sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Insăși viața lucrează pe pânză.

Program cu caracter exclusiv familiar.

Reprezentația se va ține și în timp de ploaie. Repertuar bogat. Duminica dela 3 oare după prânz până la oarele 11 noaptea. În celelalte zile se încep reprezentațiile dela oarele 8 și 9 seara

Prețurile: locul I: 60 fil., locul II: 40 fil., locul III: 20 fil.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicită cu părținare on. public cu distinsă stimă *Winkler Lambert*, proprietar.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

— **Knizse István**, măiestru de arme cu diplomă, în Arad, în sala de tir din pădurița orașului, primește reparația a tot felul de arme, face paturi de puști și lamite pe lângă prețuri moderate și garanție.

Ultime informațiuni.

Comisia pentru examinarea mandatelor a ținut ieri o ședință prezidată de *Árpád Szentiványi*. Comisia a examinat protestul ridicat împotriva mandatului deputatului slovac *Milan Ivánka*. După o scurtă discuție a hotărât să orânduiască anchetarea plângerilor din protest și a însărcinat cu facerea anchetei pe deputatul *Buza Barna*.

Războiul dintre Japonia și America.

Cu toate că guvernele celor două țări se silesc să desmintă orice știre referitoare la apropiatul războiu, opinia publică a ambelor state e convinsă, că războiul e aproape inevitabil. *Guvernul Statelor Unite chiar pare a se pregăti pentru războiu. Din Tokio se telegrafiază, că ambasadorul japonez din Washington a fost rechemat. Știrea nu se confirmă încă.*

Agitație în Croația.

«Bud. Hirlap» spune că a primit dela un preot ungur din Croația zilele acestea o scrisoare anonimă în limba croată, prin care este amenințat cu moartea, dacă în

termin de 3 zile nu pleacă din localitatea respectivă.

Ziarul unguresc cere banului *Rakodczay* să ia măsuri pentru apărarea ungarilor.

BIBLIOGRAFIE.

«Cantorul bisericesc» opul dlui G. Bujigan învățător în Deliblat (Temes m.) încurând va ieși de sub tipar. Din acest op s'au scos până acuma 16 coale de tipar. Opul atât ca cuprins, cât și ca aranjare, e neîntrecut în literatura bisericească — la noi. Abonamente se mai primesc până la finea lui August, când opul va apărea complet.

Prețul opului broșat: 8 cor.; legat în pânză — bogat aurit 10 cor.; legătură luxoasă — în piele, 14 cor.

A apărut:

«Revista Teologică», organ pentru știința și viața românească. Nr. 6. Cuprinsul: Religiuinea primordială și originea religiunii, dr. Nicolae Bălan. Din trecutul bisericii române bihorene, Gruia. Hirotonia ca pedecă pentru căsătorie, dr. Nicodim Milaș. Cuvântare despre nemurirea sufletului, dr. George Popoviciu. Mișcarea literară: Propovedanii la iugropăciunea oamenilor morți, G. Tulbure. Informațiuni. Tipicul cultului religios, Cantor.

Economie.

«Speranța» noul institut de credit și economii din Hosman, (proiectată sub numirea «Hosmărean») își va începe activitatea la 15 Iulie 1907 st. n. Acordă credite cambiale, hipotecare și pe obligațiuni cu cadenți. Primește depuneri până la 1000 cor. cu 5%, iar depuneri mai mari cu 6% — plătind și darea erarială.

Convenția comercială franco-română. Se depeșează din Paris că Senatul a adoptat proiectul prin care se aprobă convențiunea de comerț și navigațiune franco-sârbă și proiectul prin care se aprobă convențiunea comercială franco-română.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 10 Iulie 1907

INCHEEREA la 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1907 (50 kg.)	10.95—10.96
Secară pe Oct. 1907	8.62—8.63
Ovăs pe Mai	7.84—7.85
Cucuruz pe Iulie 1907	6.02—6.03

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Octomb. 1907	10.97—10.98
Secară pe Oct. 1907	8.68—8.69
Ovăs pe Mai	7.90—7.91
Cucuruz pe Iulie 1907	6.68—6.69

Poșta Redacției.

Dragă Petrache, Tare mi-ar plăcea să te văd. Stau câțva vreme aici. Noroc. Ghiță.

Poșta Administrației.

Nic. Mușet F. Verzar. Am primit 24 cor. ca abonament până la 1 Februarie 1908.

George Hanc, Pavel Morariu, Șicula. Am primit câte 2—2 cor. pe II sem. 1907.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate capăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târguială să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: **Loser János**, Budapest.

Licitațiune minuendă.

În puterea decisului Venerabilului Consistor diecezan din Caransebeș de dttă 14 Mai 1907 Nr. 2062 / B prin care s'a aprobat proiectul cu toate elaboratele referitoare, comuna bisericească gr.-or. română din Nicolințul-mare escrie prin aceasta concurs de licitațiune minuendă

pentru zidirea unei biserici
pe seama ei.

Licitațiunea se va ține în comuna Nicolințul-mare în 22 Iulie (4 Aug.) a. c. calendarul vechiu antimeridiane în sala școlii din loc cu prețul de exclamare de 98.327 cor. 62 fil.

Doritorii de întreprindere se admit la licitațiune dacă:

- dovedesc, că sunt măestri de clădire cvalificați;
- depun vadiul de 10% din prețul exclamării;
- declară în scris, că au cetit și înțeles condițiunile de licitațiune și se supun lor.

Rezultatul licitațiunii intră în putere de drept numai după aprobarea lui din partea Ven. Consistor din Caransebeș.

Planurile, specificațiunile de măsuri și spese, condițiunile de licitațiune se pot vedea ori când la oficiul parohial gr.-or. rom. din Nicolințul-mare.

Nicolințul-mare (Temes-Miklós) la 19 Iunie (2 Iulie) 1907.

Antonie Popoviciu
prez. com. par.

Mangiu Ilie
not. com. par.

Cântarea înaltă sufletul!

GEORGE DIMA: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit!

În aceeași librărie este un sortiment bogat în cărți literare românești, de utensilii pentru scris și desen, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

Cel ce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, în Ujvidék,

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

Licitațiuni minuende.

În conformitate cu ordinațiunea Ven. Consistor din Caransebeș de dttă 12 Martie a. c. Nr. 729/B comuna bisericească ortodoxă română Uzdin (Torontal-Ozora, com. Torontal) escrie prin aceasta concurs de licitațiune minuendă pentru repararea și pictarea sf. biserici, nu altcum și pentru îngrădirea ocolului, avliei, curții sf. biserici, cu gard din fer bătut cu prețul exclamării stipulat de 27 mii coroane.

Se observă că lucrările acestea pot fi împărțite după natura lor în trei categorii. Și în caz dacă nu se va afla întreprinzători, cari ar primi lucrările acestea în geniu se va ține licitațiune minuendă separată pentru fiecare ramuri de lucrări.

În cazul acesta:

1. Pentru repararea sf. biserici, facerea bazei gardului de fer și facerea ferestrelor noi se stăverește prețul de exclamare în suma de 11 mii coroane.

2. Pentru pictarea, reparaturile reeerute la sculptura templei și pentru auritura și vâpsirea scaunelor suma de 7 mii cor.

3. Iar pentru facerea gardului de fer și așezarea lui pe și în fundamentul zidit suma de 9 mii cor.

Licitațiunea se va ține în comuna Uzdin (Tor.-Ozora) la 11 ore n. amezai în ziua de 29 Iulie (11 August) 1907 în locul destinat de comitetul parohial.

Ramurile și specificațiunile, nu altcum și condițiunile se pot vedea ori și când în orele oficioase la oficiul parohial din loc.

Reflectanții cari doresc a participa la această licitațiune, sunt poftiți a se prezenta la locul și ziua amintită în comuna Uzdin (Tor.-Ozora) când totodată vor avea a depune vadiul de 10% în bani gata, sau hârtii de valoare acceptabile — pot însă înainta și oferte în scris sub plic oficiului parohial provăzute cu vadiul prescriș.

Uzdin (Tor.-Ozora), din ședința comitetului parohial, ținută în 24 Iunie st. v. 1907.

Onoruu Conopan
paroh, prez. com. par.

În conțelegere cu mine: **Trifon Miclea,**
protopresbiter.

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TARSA

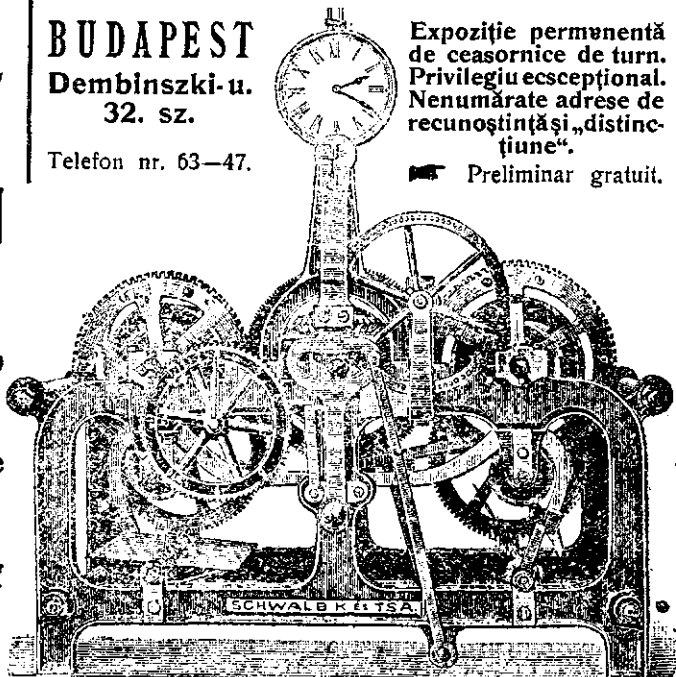
:: FABRICĂ DE CEASORNICE DE TURN ::

BUDAPEST
Dembinszki-u.
32. sz.

Telefon nr. 63—47.

Expoziție permanentă
de ceasornice de turn.
Privilegiu eccepțional.
Nenumărate adrese de
recunoștință și „disting-
țiune“.

Preliminar gratuit.

Atenție!

Bucurie în fiecare casă,

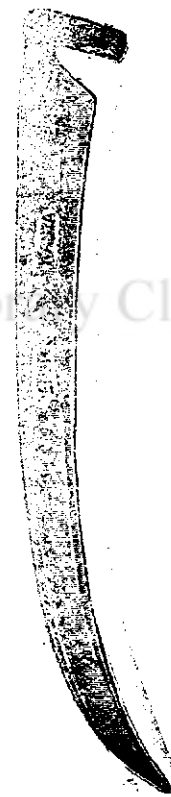
unde se folosește apărătorul de stomach patentat „Takáts“ fiind că acolo nu este boală, împedcând acest apărător nu numai boalele provenite din răceală stomacului, ci oprește momentan și sgârciurile de stomach, diarea, ș. a. efectul fi este momentan, omoară boale de stomach în germen.

Mai ales vara este indispensabil pentru ori și cine nu numa petru cei cu boală de stomach fiindcă ne încălzim adesea, noaptea ne răcorim curând și cu ocazia băilor răcirea stomacului e așa des și sgârciurile provin așa des încât acest apărător este indispensabil în fiecare casă.

Să și-o comande dar toți cei cărora le e scumpă sănătatea, fiind recunoscut și de medici și o adeverește și multele scrisori de mulțumită.

Pentru bărbați sau femei nr. I., care este potrivit pentru cei mai mulți 3 cor. nr. II., pentru cei cu statura foarte înaltă 4 cor. Pe lângă trimiterea banilor și 40 fil. porto, sau cu rambursă expediază inventatorul:

Adresa: **Takáts Dániel, Nagyvárad,** Sorompó-utca nr. 2.

Cele mai bune coase pe lume
sunt coasele

„Bur“ și „Japoneză“.

Aceste coase sunt pregătite din oțel Svedian și se trimit numai cu garanță.

Fiecare bucată care nu convine se schimbă gratuit.

Prețul coaselor:

75 cm.
1 fl. 10 cr.

80 cm.	85 cm.	90 cm.	95 cm.
1-15 cr.	1-20 cr.	1-30 cr.	1-35 cr.

Adresa exactă:

Grauer Mihály
Köbánya 14.

Tot de acolo se pot procura cele mai bune briciuri, prețul 1 fl. 20 cr., 1 fl. 50 cr. și 2 fl. 50 cr.

BETIA

e vindecabilă cu remediul de Frankl, contra beției. Se poate da fără știrea celui bețiv în orice băutură spirtuoasă. Nu are nici un gust, nici miros. Nu e vătămătoare sănătății.

Prețul unei doze întregi, cași care nu se poate trimite mai puțin e 5 cor. Acest medicament mare poate nicăiri comanda și avea decât dela

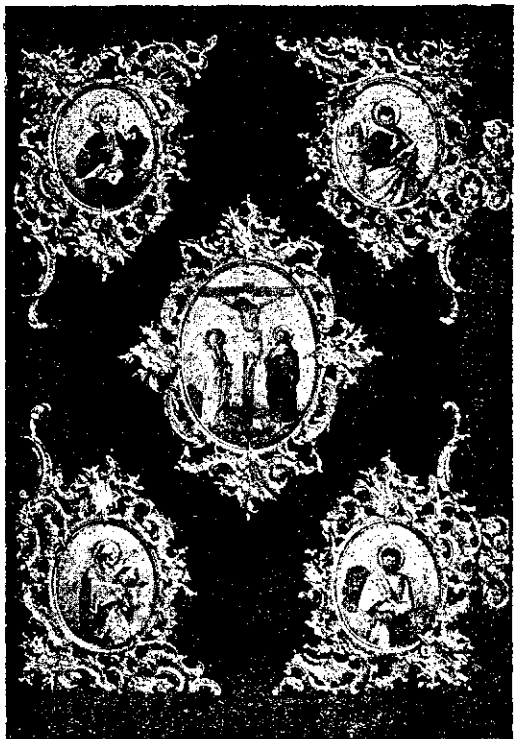
Frankl Antal, farmacist.

Szeged, Felsőváros 20.

— Se trimite pe lângă discreție —

Abonați!

„Cantorul Bisericesc“

opul învățătorului G. Bujigan, abonamentele se mai pot face, la adresa autorului: Arad, strada Deák Ferencz 20. Cel mai practic, cel mai bun, cel mai folositor și cel mai bogat op bisericesc.

In atențiunea oamenilor străduitori!

Firma T. Szücs és társa Nagyváradon, Füzesi-fatelep 3. sz. a., recomandă mașinăriile de mână în formă nouă și practice pentru fabricarea olanelor de ciment pentru acoperișe de casă se pot fabrica cu acesată mașină din amestec de ciment și năsip, țigle solide pentru acoperișe, prin cari în ținuturi năsipose sau de pe lângă riuri năsipose, cu un capital mic se poate asigura un venit mare. Pentru fabricare în stil mai mare, cu plăcere ne ducem ca tovarăși cu mașinile noastre.

Arhitecții și domeniile și-le pot face în propria lor regie, fiindcă amșinile sunt portative și se pot instala ori unde.

Rugăm interesul publicului! și să binevoiască a cere informații personal sau în scris, dela firma de sus, unde se poate vedea modul de fabricare, țiglele gata și cum se construiește din ele coperișul.

La comandă ne rugăm să Vă provoacăți la acest ziar.

BRAUN ANTAL

cel dintâi pregătitor de instrumente din Ungaria sudică.

Temesvár (Belváros), Jenőherczeg-u. 14, (casa propr).

Furnisorul alianței trenurilor de stat. Furnisorul nenumăratelor orchestre particulare, a pompierilor, de teatru, școalelor de oraș, precum și a mai multelor instituțiuni școlare.

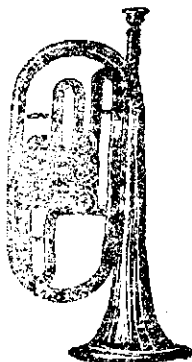

Mare asortiment de vioare, harmonici, de cimbale, construcția cea mai bună toate pregătite în atelierul meu, precum și instrumentele recunoscute bune de aramă, lemn și alână.

Magazin de tot felul de vioare originale italiene, franceze, maghiare, germane și violoncele. Tot felul de opuri muzicale.

Reparatură se eptuesc grabnic și punctual.

Instrumente vechi cumpăr sau schimb cu altele. Tot felul de instrumente pentru organizații de orchestră. Prețurile cele mai moderate. — Catalog ilustrat se trimite gratuit și nefrancaț.

AVIZ.

Am onoare a atrage atențiunea Onor. Public, că după 12 ani de serviciu la firma H. Rosenblüch cu 1 August st. n. deschid

în Arad, strada Forray Nr. 2/a (casa Lukács) o prăvălie de modă și galanterie

provăzută cu articlii cei mai noi din celea mai principale fabrici din patrie și străinătate.

Atrag atențiunea cu deosebire d-lor preoți, că sunt asortat cu tot felul de stofe pentru reverenți și ornate bisericești.

La noua mea întreprindere rog prețiosul sprijin al d-voastre. Cu deosebită stimă:

George Iancoviciu.

GEORG KAPFER

măstru de sculptură în piatră.

Temesvár-Fabrik, Andrassy-ut 16 și Versecz, colț cu strada Rudsitz și Rathhaus.

și recomandă

magazinul de plăci de marmoră pentru mobile tot asemenea de

Monumente

atestat propriu

Având un magazin bogat, liferez mai ieftin ca ori ce concurență.

Recomandându-mă on. public, cu stimă

Georg Kapfer

măstru de sculptură în piatră

Unde se poate mai bine și mai ieftin cumpăra? **la MITA PERINACZ.**

Unde se poate căpăta
Unde se poate căpăta
Unde se poate căpăta
Unde se poate căpăta

toate lucrurile trebuincioase în biserică? la Mita Perinacz.
baldahine, prapori, policandre, șfesnici și candelă? la Mita Perinacz.
steaguri trebuincioase pentru societăți a cântăreților? la Mita Perinacz.
ciasuri pe părete? la Mita Perinacz.
ciasuri pentru buzunar, de aur și argint? la Mita Perinacz.
cias bun pentru buzunar cu 5 coroane? la Mita Perinacz.
lanțuri de aur, inele cercei și medalii? la Mita Perinacz.
Șmuc pentru mirese? la Mita Perinacz.
obiecte din diamant și Brillant? la Mita Perinacz.
farfuri de arjint și arjint de China? la Mita Perinacz.
alte obiecte făcute de arjint și argint de China? la Mita Perinacz.
icone rusece? la Mita Perinacz.
mașini de cusut? la Mita Perinacz.
oglinde de tot soiul? la Mita Perinacz.
rate lunare? la Mita Perinacz.

Cinei mai solid? Mita Perinacz.

Undei prăvălia lui Mita Perinacz? **în Pancsova.**

Telegram-adres: PERINACZ Pancsova nr. 85.